

16 אוקטובר, 2011

לכבוד
כבוד השופט יהושע גרוס, יו"ר וועדת הבחירות המרכזית
חברי ועדת הבחירות המרכזית

נכבדי,

הנדון: התנאים הנדרשים לצורך הכללתו של חבר בספר הבוחרים

בהתאם להחלטת ועדת הבחירות המרכזית מיום ה- 9.10.2011, הריני מתכבד לחוות את דעתי בעניין התנאים הנדרשים לצורך הכללתו של חבר תנועה בספר הבוחרים בבחירות לוועידת הליכוד ולמועצות הסניפים כדלקמן:

חמשת התנאים המצטברים שעל חבר התנועה לעמוד בהם כדי להיכלל בספר הבוחרים

1. סעיף 72 לחוקה מורה לאמור:
"72 לא ייכלל בספר הבוחרים מי שאיננו כשר להיות חבר הליכוד על פי הוראות חוקה זו, ומי שביטל את הוראת הקבע שנתן לתשלום דמי החבר לליכוד או מי שגרם לכך שלא תבוצע"
2. סעיף 2 לחוקת התנועה קובע את התנאים שבהם צריך לעמוד המבקש להיות חבר בתנועה והוא מורה לאמור:
"2. אזרח ישראל בגיר ותושב הארץ, המזדהה עם מטרותיה של התנועה ואינו חבר במפלגה אחרת, כשיר להיות חבר בתנועה."
3. סעיף 2 לחוקת התנועה קובע אפוא, חמישה תנאים מצטברים הצריכים להתקיים בכל מי שמבקש להיות חבר תנועה והם: עליו להיות אזרח ישראלי, בגיר, תושב הארץ, המזדהה עם מטרותיה של התנועה ואינו חבר במפלגה אחרת.
4. הוכחת האזרחות הישראלית נעשית באמצעות הצגת תעודת זהות ישראלית שבה רשום האם נושא התעודה הוא בעל אזרחות ישראלית. ישנם מקרים שבהם המבקש הוא אזרח ישראל, אלא שמסיבות שונות, ההצהרה לפיה הוא בעל אזרחות ישראלית, אינה רשומה בתעודת הזהות שלו. במקרים אלה על המבקש להיות חבר בתנועה להוכיח, כי הוא אזרח ישראל באמצעות אסמכתא אחרת ממשרד הפנים.
5. על פי החוקה לא די בכך, שהמבקש הוא אזרח ישראלי, אלא עליו להיות גם תושב הארץ. לענייננו - מי, שכתובת המגורים שלו, על פי המידע הרשמי המפורסם על ידי משרד האוכלוסין, היא בתחום מדינת ישראל, יחשב ל "תושב הארץ", אלא אם כן, יש מקום לסברה, כי למרות שלמבקש יש כתובת מגורים בתחומי מדינת ישראל, מרכז חייו אינו בארץ. במקרה כזה צריך יהיה לבחון מאפיינים נוספים, כגון: מהו מקום מגוריו של המבקש ברוב ימות השנה, מקום המגורים של בני משפחתו, מקום עבודתו, עסקיו, רכושו וכו'.
6. סעיף 2 לחוקה מורה, כי על המבקש להיות גם "בגיר". סעיף 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב- 1962 קובע, כי "....אדם שמלאו לו 18 שנים הוא בגיר".

7. חוק המפלגות, תשנ"ב-1992 קובע, כי אדם שמלאו לו 17 שנים רשאי להיות חבר מפלגה והוא קובע בעניין זה בסעיף 20 לחוק לאמור:

"20. (א) אזרח ישראל שמלאו לו 17 שנים והוא תושב הארץ, המקיים את התנאים שנקבעו בתקנון לחברות במפלגה, רשאי להיות חבר במפלגה, ובלבד שאינו חבר במפלגה אחרת.

8. סעיף 2 לחוקה המורה, כי על המבקש להתקבל כחבר בתנועה להיות "בגיר", דהיינו בן 18 שנים, אינו מתיישב עם סעיף 20 לחוק המפלגות הקובע, כי אזרח ישראל שמלאו לו 17 שנים רשאי להיות חבר מפלגה. במקרה כזה של סתירה חוק המפלגות גובר ולכן "בגיר" לעניין סעיף 2 לחוקה, הוא מי שמלאו לו 17 שנים.

9. מסעיפים 72 ו-2 לחוקה עולה, כי אין לכלול בספר הבחורים חברי תנועה, שהינם חברים גם במפלגה אחרת. בחודש יולי שנה זו הליכוד קיבל מרשם המפלגות את רשימת החברים הרשומים בנוסף לליכוד גם במפלגת העבודה ובקדימה והוא נקט בפעולות הנדרשות כדי למנוע את חברותם ביותר ממפלגה אחת.

10. לקראת הבחירות לוועידה התנעה פנתה למפלגת קדימה ולמפלגת העבודה בבקשה לבצע בדיקה של חברות כפולה לקראת הבחירות לוועידת הליכוד, אולם הבקשה טרם נענתה.

אימתי אי תשלום דמי חבר שנתיים מהווה עילה לאי הכללתו של חבר בספר הבחורים

11. אגף המחשב של התנועה הציג שלוש קטגוריות שונות של מקרים, שבהם לא ניגבו מהחבר דמי חבר שנתיים והשאלה היא מהן הנסיבות שבהן אי תשלום דמי חבר מהווה עילה לאי הכללתו של חבר בספר הבחורים.

12. בקטגוריה הראשונה נכללים חברים חדשים, שהתפקדו לתנועה לפני כשנה. המתפקדים חתמו על הרשאות לחיוב חשבונם בבנק באמצעות הוראות קבע על גבי טופס ההתפקדות ומסרו אותו לתנועה. התנועה שלחה את ההרשאות לאישור הבנק, אלא שהבנק, מסיבות שונות, טרם אישר את כל ההרשאות. מטעם זה התנועה לא גבתה דמי חבר שנתיים מהחברים שהרשאותיהם טרם אושרו על ידי הבנק.

13. הקטגוריה השנייה מתייחסת לחברי תנועה ותיקים. מדובר בחברים שהתנועה גבתה מהם בעבר דמי חבר, לפחות פעם אחת ואולם בגבייה האחרונה, שהתבצעה ב-2.10.2011 הוראת הקבע לא כובדה.

14. הקטגוריה השלישית מתייחסת לחברים שהסדירו את תשלום דמי החבר שלהם עד ליום ה-1.9.2011, שהוא המועד שנקבע לצורך כך על ידי מרכז התנועה. החברים מסרו לתנועה הרשאה לחיוב חשבונם בבנק ואולם בגבייה שהתבצע ביום ה-2.10.2011 הוראת הקבע לא כובדה.

15. סעיפים 18, 18א, 21(ח) ו-72 לחוקה דנים בהשלכות השונות שיש לאי תשלום דמי חבר שנתיים לתנועה מפאת חשיבותם נביא אותם כלשונם:

"18 חבר זכאי לבחור למוסדות התנועה ולמוסדות הסניף ובלבד שהיה לחבר תנועה לפחות 16 חודשים לפני יום הבחירות ושילם בהם כסדרם את דמי החבר השנתיים"

"18א חבר זכאי להיבחר למוסדות כאמור אם היה לחבר התנועה לפחות שנתיים לפני היום הקובע ושילם בהן כסדרם את דמי החבר השנתיים"

"21 חבר יחדל מלהיות חבר התנועה בכל אחד מאלה:

(ח) נתן הוראה המפסיקה את תשלום דמי החבר באמצעות הוראת קבע או גרם לאי כיבוד הוראת הקבע בדרך אחרת"

"72 לא ייכלל בספר הבוחרים מי... שביטל את הוראת הקבע שנתן לתשלום דמי החבר לליכוד או שגרם לכך שלא תכובד"

16. בהסתמך על הוראות החוקה אפשר לקבוע שלושה כללים, שלפיהם יש לבחון לגופם את כל אחד מהמקרים הנכללים בשלושת הקטגוריות שמנינו לעיל

17. הכלל הראשון הוא שאם, על פי עובדות המקרה, יתברר כי הוראת הקבע של החבר לא כובדה משום שהחבר גרם לאי כיבודה של ההוראה, בין שביטל אותה ו/או נתן הוראה להפסיקה ובין שגרם לאי כיבודה בדרך אחרת, אזי אין לכלול את החבר בספר הבוחרים.

18. הכלל השני הוא, שאם על פי עובדות המקרה, יתברר, כי הוראת הקבע של החבר לא כובדה בשל מחדל ו/או מעשה של התנועה ולא של החבר ושהחבר לא ידע ו/או לא היה עליו לדעת, כי הוראת הקבע שלו לא כובדה, כמו במקרה שהתנועה לא שלחה לחבר הודעה כלשהיא, הרי שאין לומר שבהתנהגותו של החבר נפל פגם כלשהו וכי דבק בה אשם, ולכן אין למנוע מימנו את הזכות המהותית לבחור ויש לכלול אותו בספר הבוחרים. גביית דמי חבר ממתפקד חדש, שלא התאפשרה כתוצאה מכך, שהרשאה שנתן טרם אושרה על ידי הבנק והיא נמצאת בהליכי אישור, אינה צריכה לפגוע בזכותו היסודית של החבר לבחור. משמסר החבר לתנועה את ההרשאה לגביית דמי החבר מחשבונו, מוטלת עליה החובה להשלים את ההליכים מול הבנק. אילו רצתה יכולה הייתה התנועה לדרוש מהחבר להביא לה הרשאה לחיוב הוראת קבע, כשהיא מאושרת על ידי הבנק, ואם לא היה עושה כן הייתה בכך משום עילה שלא להכלילו בספר הבוחרים, אך משלא עשתה כן, אין מחדלה שלה עומד לחובתו של החבר ואין במקרה זה, לפגוע בזכותו של החבר לבחור.

19. הכלל השלישי הוא, שאם מבדיקה של עובדות המקרה יתברר, כי החבר לא שילם דמי חבר שנתיים יותר מפעם אחת ברציפות כלומר, כלומר שנתיים ברציפות, אין לכלול אותו בספר הבוחרים. אי תשלום דמי חבר שנתיים פעמים ברציפות מעיד על כך, שהחבר אינו משלם את דמי חבר כסדרם.

הוראות שונות

20. בהתאם לסעיף 60(ב) לחוקה יש לגרוע מספר הבוחרים הסניפי לבחירות לוועידה את חבר הסניף, שהגיש את מועמדותו בבחירות לוועידה באזור הבחירה "מייסדים".

21. בהתאם לסעיף 60(ג)(2) לחוקה יש לגרוע מספר הבוחרים לוועידה של מועצה אזורית את חברי התנועה המתגוררים ביישוב השייך לתנועה מיישבת שתקנונה קובע זיקה לליכוד שנמצא בתחום המועצה האזורית.

בברכה,

אבי הלוי, עו"ד

היועץ המשפט של תנועת הליכוד

העתקים:

מר גדי אריאלי, מנכ"ל הליכוד

מר צורי סיסו, אגף המחשב